

Landdistriktspolitik




Haderslev
KOMMUNE

Juni 2004



- BYGGER BRO MELLEML FORTID OG FREMTID...

Indledning

Haderslev Kommune har formuleret en politik for landdistrikterne for at anvise retningen for de kommende års indsats. Haderslev Kommune vil med sine målsætninger dels sætte dagsordenen for, hvordan de midler, der i dag er afsat anvendes, dels markere en række forhold, som bør indgå i de kommende års overordnede kommunale prioriteringer. Nogle mål vil umiddelbart kunne realiseres, mens andre vil kræve et bredt samarbejde mellem mange parter.



Aarøsund Havn

Hvert enkelt landdistrikt og Haderslev by kan betragtes som geografiske områder, der hver især bidrager til den samlede udvikling i Haderslev Kommune. For at skabe en vedvarende, stabil og positiv udvikling er det således vigtigt, at udviklingen går i den rigtige retning i såvel landdistrikterne som i byen. Landdistrikterne udgør således en ressource for hele Haderslev Kommune, og det er udviklingen og bevarelsen af denne ressource, landdistriktspolitikken sætter fokus på.

Haderslev Kommune er som det fremgår af landdistriktspolitikens udviklingstemaer, målsætninger og indsatsmuligheder indstillet på en dialog med borgerne om realiseringen af landdistriktspolitikken.

Baggrund

Byrådet vedtog på sit møde den 30. januar 2003 en strategi for kommuneplanlægningen, hvor landdistrikterne blev udpeget som særligt planlægningstema. På samme møde havde Byrådet en særskilt debat om vilkårene for landdistrikternes udvikling.

Som startskud til debatten om landdistrikterne udarbejdede Haderslev Kommune i sensommeren 2003 en statusredegørelse for udviklingen i landdistrikterne i perioden 1993-2003. (Se evt. bilagsmappe)

I et samarbejde mellem Haderslev Kommune og borger- og beboerforeningerne i landdistrikterne blev der i efteråret 2003 afholdt 5 borgermøder med ca. 365 deltagere. Udgangspunktet for borgermøderne var statusredegørelsen. Referaterne fra de enkelte borgermøder kan ses i bilagsmappen.

På møderne fremlagde Haderslev Kommune statusredegørelsen og borgerne kom med supplement til redegørelsen, således at der blev opnået en god beskrivelse af landdistrikternes udvikling i de sidste ti år samt den nuværende situation – med andre ord blev der gjort status.



Frisøren i Hoptrup

Borgermøderne i efteråret 2003 havde imidlertid også et andet formål. Haderslev Kommune ønskede at få en tilbagemelding om fordele og ulemper ved at bo i et landdistrikt, samt nogle tilbagemeldinger på de ønsker og idéer borgerne i landdistrikterne havde for udvikling af deres område.

Haderslev Kommune oplevede, at der blev afholdt 5 gode møder med en god dialog. Haderslev Kommune oplevede bl.a. en god dialog om fordele og ulemper ved at bo i et landdistrikt, om hvad borgere, foreninger, erhvervsliv mm. selv kan gøre for at fremme en positiv udvikling i landdistrikterne, og om hvordan Haderslev Kommune kan være med til at understøtte de værdier og fordele, der er ved at bosætte sig i et landdistrikt.

På baggrund af borgermøderne udarbejdede Haderslev Kommune en landdistriktspolitik, som kombinerede borgernes ønsker og ideer med politikernes prioriterede retninger for udviklingen.

Den udarbejdede landdistriktspolitik var i offentlig høring i perioden fra 1. april – 28. maj 2004 og der blev afholdt borgermøde om landdistriktspolitikken d. 19. april 2004. Haderslev Kommune modtog ingen høringssvar i ovennævnte periode.

Landdistriktspolitikken foreligger nu i sin endelige udgave og blev politisk godkendt af byrådet d. 24. juni 2004.

Samlet set er formålet med landdistriktspolitikken, at borgere og politikere trækker i samme retning. Dette er uden tvivl en forudsætning for en fortsat positiv udvikling i landdistrikterne.

Landdistrikterne

Haderslev Kommune er i kommuneplanen inddelt i 11 rammeområder. Syv af disse rammeområder udgør landdistrikter (se kort 1).

Det drejer sig om Marstrup-, Hoptrup-, Øsby-, Vilstrup-, Hejsager-, Moltrup- og Vonsbæk-området.

Vestbyen, Østbyen, og Sydbyen betragtes som en del af Haderslev by, mens Starup betragtes som en forstad.

Kort 1. Syv landdistrikter i Haderslev Kommune



Vilkår – fordele og ulemper

Når man bosætter sig i et landdistrikt frem for i byen følger der nogle vilkår/forudsætninger med – både fordele og ulemper. Både blandt fordelene og ulemperne er der nogle forhold, man må betegne som givne og som ikke står til at ændre. Det er forhold, som man bør tage med i sine overvejelser, inden man vælger sit bosted.

Helt overordnet fremhævede borgerne i landdistrikterne nærheden, foreningslivet, de initiativrige personer, roen og naturen, og det at der er "højt til loftet", som fordelene ved at bo i et landdistrikt. Disse forhold betragter Haderslev Kommune som givne eller forhold, som borgerne i landdistrikterne selv er med til at skabe. Det er ikke forhold, som kommunen kan eller skal påvirke i nævneværdig grad.

På det konkrete plan fremhævede borgerne også forsamlingshusene, de gode skoler, børneha-

ver og andre offentlige institutioner, som positive forhold for borgerne i landdistrikterne i Haderslev Kommune. Disse positive forhold mener Haderslev Kommune derimod godt kan påvirkes og understøttes fra kommunal side.

På det overordnede plan fremhævede borgerne i landdistrikterne blandt andet mørke, faren for butiksdød, gener fra landbruget og store transport behov som ulemperne. Dette er ud fra Byrådets synsvinkel betingelser, som i et vist omfang følger med, når man flytter på landet, og noget som Byrådet kun i begrænset omfang kan påvirke.

På det konkrete plan fremhævede borgerne også manglende boligmuligheder for ældre i landdistrikterne, mangelfuld kollektiv trafik, trafiksikkerheden, manglende gadelys, trusler om besparelser og manglende langsigtede planer og manglende synliggørelse som negative sider ved at bo i et landdistrikt i Haderslev Kommune. Dette er forhold som Byrådet har indflydelse på, og som kan påvirkes positivt eller negativt af kommunen.

Den overordnede politiske vision for landdistrikterne

Det er Haderslev Kommunes overordnede vision at bevare og fremme aktive og levende landdistrikter. Et aktivt og levende landdistrikt er et landdistrikt uden affolkning, og hvor alle aldersgrupper og samfundsgrupper har mulighed for at leve og udfolde deres liv.

Et aktivt og levende landdistrikt er et landdistrikt, som føler sig som en del af den kommunale helhed og derfor deltager og tager ansvar for udviklingen. Dette ønsker Byrådet at understøtte gennem dialog og synliggørelse af landdistrikterne.

Til et aktivt og levende landdistrikt hører også fleksible bosætningsmuligheder, et godt erhvervsliv, offentlige og private service-, kultur- og fritidstilbud.



Kelstrup Strand

Udviklingstemaer:

Den overordnede vision skal fremmes gennem følgende overordnede udviklingstemaer:

Haderslev Kommune ønsker at:

- skabe gode rammer for bosætning
- forbedre trafiksikkerheden og den kollektive trafik
- skabe gode rammer for offentlig service med fokus på børn & unge
- skabe gode rammer for turisme og andre erhverv
- understøtte kultur- og fritidslivet
- synliggøre landdistrikterne som en aktiv del af Haderslev Kommune.

Bosætning i Landdistrikterne



Nybyggeri nord for Slivsøen

Nuværende situation:

Der er på landsplan en tendens til at flere og flere flytter på landet, men for mange landdistrikter er det alligevel ikke nok til at undgå en befolkningstilbagegang. I Haderslev har landdistrikterne samlet set oplevet en befolkningsfremgang fra 1995-2000 på 0,67 pct. - svarende til 50 personer.

I landdistrikterne i Haderslev Kommune findes der et varieret boligudbud og der eksisterer også ledige arealer i alle landdistrikterne, hvor der kan bygges nye boliger. Meget få ønsker dog

at bygge i landdistrikterne. Boligmarkedet i landdistrikter er i øvrigt kendetegnet ved en meget lille udskiftning. De ældre bliver boende i deres relativt store boliger – måske fordi der ikke eksisterer tilstrækkelig med egnede ældrevenlige boliger. Flere store boliger kunne måske tiltrække nye, unge familier med stort pladsbehov.

Haderslev Kommune har besluttet at der ikke opføres yderligere almene boliger i årene 2004 – 2007.

Målsætninger:

- Haderslev Kommune lægger vægt på, at der altid er mulighed for at bygge nye boliger i landdistrikterne. Der bør således være mulighed for udstykning og byggemodning af byggegrunde i alle landdistrikter.
- Boligbyggeri i landdistrikter vil fortrinsvis kunne ske i tilknytning til eksisterende og sammenhængende bebyggelser.
- Haderslev Kommune vil sørge for, at der i forbindelse med udviklingslandsbyerne foretages en præcisering af, hvor der kan foretages udfyldningsbyggeri. Dette vil fremover primært ske gennem plantillæg og vil tage udgangspunkt i det lokale engagement, ønsker, behov og mil-

jøhensyn. Tidligere er dette primært sket gennem enkeltstående landzonetilladelser.

- Haderslev Kommune vil tage initiativ til en afklaring af det reelle behov for såvel andels- som almene boliger i landdistrikterne.
- Haderslev Kommune vil arbejde for at fremtidigt alment boligbyggeri i landdistrikterne skal ske i tæt samarbejde mellem boligselskaberne og lokale borgere i landdistrikterne.
- Når der opføres almene boliger i landdistrikterne tilstræbes indretningen udført så fleksibelt, at boligerne kan benyttes af alle – således også handicappede og ældre med plejebehov.
- Haderslev Kommune vil bevare den nuværende struktur og balance på ældre- og handicappområdet i forhold til pleje-, omsorgs- og boligmuligheder. Ældre og handicappede skal så vidt muligt kunne blive boende i landdistrikterne. De ældre, handicappede og boligselskaber inddrages i afklaringen af behovet for ældre- og handicappede boliger i landdistrikterne.

Indsatsmuligheder:

- Haderslev Kommune vil gøre en større indsats for at markedsføre landdistrikterne som bosætningsområder, når borgere henvender sig med henblik på at købe byggegrunde. Haderslev Kommune vil fx pege på mulighederne for såkaldt udfyldningsbyggeri i de mindre bysamfund.
- Haderslev Kommune vil integrere markedsføringen af bosætning i landdistrikterne i kommunens generelle markedsføringsstrategi.
- Haderslev Kommune vil tage initiativ til sammen med beboerforeningerne og boligorganisationerne at få afklaret behovet for at flytte i en andels- eller almen bolig.
- Haderslev Kommune vil tage initiativ til en bred dialog og debat om "Boliger til ældre - i fremtiden".
- Haderslev Kommune vil støtte lokale initiativer i forhold til etablering af fx "olle-koller" og lignede boligløsninger til ældre- og handicappede i landdistrikterne.

Trafiksikkerhed og kollektiv trafik

Nuværende situation:

Trafiksikkerheden spiller en stor rolle for borgerne i landdistrikterne. Helt konkret er det især trafiksikkerheden for børn i skolealderen, som der er fokus på.



Tung trafik i Hoptrup

Transporten til og fra arbejde og til og fra fritidsaktiviteter kendetegner i udpræget grad vilkårene for befolkningen i landdistrikterne. Ofte kan transportbehovet kun klares, hvis familierne har to biler. En bedre og mere fleksibel offentlig transport vil kunne forbedre vilkårene for befolkningen i landdistrikterne.

Målsætninger:

- På baggrund af konkrete vurderinger vil Haderslev Kommune fortsat arbejde på sikring af skoleveje. Forholdene i landdistrikterne vil indgå i prioriteringerne på lige vilkår med det øvrige Haderslev.
- Haderslev Kommune vil generelt arbejde for sikring af de svage trafikanter – også i landdistrikterne.
- Haderslev Kommune vil fortsat arbejde for forbedringer af den kollektive trafik.

Indsatsmuligheder:

- Haderslev Kommune vil undersøge mulighederne for mere fleksibel kollektiv trafik i landdistrikterne.
- Haderslev Kommune vil øge informationen om de eksisterende kørselsordninger for de svageste trafikanter.

Offentlig service med fokus på børn og unge

Nuværende situation:

Med undtagelse af Moltrup har alle landdistrikterne i Haderslev Kommune en skole. Børnehaver findes også i de fleste landdistrikter. Kun Moltrup og Hejsager har ingen børnehaver. Borgere i landdistrikterne udtrykker stor tilfredshed med deres skoler og børnehaver. Skoler og børnehaver opleves som livsnerver i de enkelte områder. Dels som samlingssteder for foreninger mm., men også som grundlag for at gøre landdistrikterne attraktive for tilflyttere. I landdistrikterne er der bekymringer for lukning af de lokale institutioner og skoler. Der efterlyses langsigtede planer, der sikrer institutionerne. Flere borgere i landdistrikterne efterlyser endvidere aktivitetsmuligheder for børnene i eftermiddags- og aftentimerne - fx. ungdomsklubtilbud.



Moltrup Skole

Målsætninger:

- Haderslev Kommune ønsker gode skoler og daginstitutioner i landdistrikterne. Haderslev Kommune følger meget opmærksomt børnetallets udvikling og omkostningsniveauet på vore skoler og daginstitutioner. Mulighederne for rekruttering af personale, undervisningens og pasningsordningernes kvalitet og de valgmuligheder, der kan gives børnene i navnlig små skoler og daginstitutioner vurderes løbende.

Indsatsmuligheder:

- Haderslev Kommune vil fortsætte de planlagte skolemoderniseringer. Gennem denne plan vil flere af skolerne i landdistrikterne i de kommende år gennemgå renovering og modernisering.

Erhverv og turisme

Nuværende situation:

Landdistrikterne rummer allerede i dag en række muligheder for oplevelser af turistmæssig karakter. Først og fremmest drejer det sig om de kystnære landdistrikter med sommerhusområder og campingpladser. Generelt har landdistrikterne rekreative turistinteresser. Der arbejdes p.t. på at forbedre potentialet for turismen i Haderslev Kommune gennem en helt nyformuleret turistpolitik.

Landdistrikterne rummer en lang række mindre erhvervs-, fremstillings- og håndværksvirksomheder. Men det kniber med at tiltrække nye virksomheder til landdistrikterne.



Aarø Sund Badehotel

Målsætninger:

- Haderslev Kommune ønsker at strande i tilknytning til turistområder (sommerhusområder og campingpladser) får en standard der berettiger til blå flag.
- Haderslev Kommune ønsker en videreudvikling af de strande, som allerede har blå flag.
- Haderslev Kommune ønsker større synlighed af de eksisterende turismemuligheder i landdistrikterne.
- Haderslev Kommune ønsker en videreudvikling af de rekreative muligheder i landdistrikterne.
- Haderslev Kommune vil arbejde på etablering af flere sommerhuse i relation til eksisterende sommerhusområder ved Kelstrup og Hejsager Strand og på Aarø.

Indsatsmuligheder:

- Bedre strandrensning i sommerperioden.

- Arbejde for aktiviteter på blå flag strandene f.eks. beachvolly, surfskoler, havkajakskoler, borde, bænke mm.
- Oprettelse af primitive overnatningsmuligheder langs fjorden.
- Bedre adgangsforhold til vandet, både ved fjorden og kysten.
- Bedre markedsføring af turistmulighederne i Haderslev Kommune i samarbejde med turistbureauet.

Kultur og fritid

Nuværende situation:

Landdistrikterne har et rigt og aktivt foreningsliv. Foreningslivet bruger i høj grad de kulturelle samlingssteder – skoler og forsamlingshuse - til deres aktiviteter. Imidlertid opleves det, at forsamlingshusene har trange kår, hvilket gør det vanskeligt at opretholde dem som samlingssteder for foreningerne.

Målsætninger:

- Haderslev Kommune vil værne om aktiviteterne i landområderne, fordi at der er behov for dem. Haderslev Kommune finder det fremdeles værdifuldt, at der i landdistrikterne råder et aktivt foreningsliv, og der er ingen planer om at reducere i vilkårene for dette liv, ligesom der ikke er planer om ændringer i ungdomsklubbernes vilkår.
- At støtte nye aktiviteter som viser sig efterspurgt.
- Sikre bedre vilkår for de kulturelle aktiviteter i landdistrikterne.
- At borgerne i landdistrikterne får bedre grundlag for selv at iværksætte aktiviteter.

Indsatsmuligheder:

- Forøge støtten til forsamlingshusene.
- Bedre kommunal information om offentlige støtteordninger.

Synliggørelse af landdistrikterne

Nuværende situation:

Haderslev by fylder i kraft af sin størrelse meget i hverdagen og omverdenens opfattelse af Haderslev Kommune. Borgerne i landdistrikterne ønsker større synlighed om landdistrikterne og de muligheder, som landdistrikterne rummer.

Målsætninger:

- Haderslev Kommune vil arbejde for en bedre formidling af de værdier og muligheder, der ligger i landdistrikterne.
- Haderslev Kommune vil arbejde for en bedre markedsføring af bolig og byggemulighederne i landdistrikterne.

Indsatsmuligheder:

- De lokale hjemmesider udarbejdet af beboerforeningerne i landdistrikterne får et link på Haderslev Kommunes hjemmeside.
- Haderslev Kommune vil integrere markedsføringen af bosætning i landdistrikterne i kommunens generelle markedsføringsstrategi.
- Haderslev Kommune vil markedsføre landdistrikterne som bosætningsområder, når borgere henvender sig med henblik på byggegrunde.